FINANSFORBUNDETS INNSPILL TIL HØRING I FINANSKOMITEEN OM STATSBUDSJETTET 2027

Finansforbundet er det største fagforbundet i finansnæringen, med 36.000 medlemmer. Vi vil med dette knytte noen kommentarer til statsbudsjettet som ble lagt frem av Regjeringen Støre den 7. oktober.

Kompetanse i bredden – KI øker behovet

Statsbudsjettet viderefører bransjeprogrammer med 90 mill. kr i budsjettet for 2027. Vi mener at det må mer til. Finansbransjen er frontløpere i bruken av KI, og den bransjen som rammes først. Vi ser nå at takten knyttet til KI-relatert nedbemanning øker. Derfor bør regjeringene styrke bransjeprogrammene.

Vi mener at finansieringsperioden for tre-parts bransjeprogrammene bør gjøres lengre. Ettersom dagens regelverk og praksis i liten grad åpner for renominering av programmer etter utløpt tre-års periode, bør regjeringen se på løsninger som gir programmene økt varighet og forutsigbarhet. En styrking av bransjeprogrammene ville gitt stabilitet og rom for utvikling av kursene over tid, og sørget for merverdi av investeringen som gjøres når bransjeprogrammene etableres.

Finansforbundet ønsker fremdeles en sterkere oppfølging av Kompetansereformutvalgets anbefalinger og en satsing på utvikling av en langsiktig, nasjonal plan for livslang læring. Å utvikle en langsiktig, nasjonal plan for livslang læring, i tett samarbeid med partene i arbeidslivet, vil være et godt virkemiddel for å sikre at kompetansetiltakene faktisk møter arbeidslivets behov. Dette bør være et prioritert område i arbeidet med det nye Kompetansebudsjettet.

Kompetansebudsjettet spør først og fremst: Hvilken utdanningskapasitet trenger Norge? En plan for livslang læring må i tillegg spørre: Hvordan får arbeidstakere og virksomheter faktisk tid, penger, motivasjon, tilgang og rettigheter til å gjennomføre læring gjennom hele arbeidslivet?

Kompetanse i toppen - for å bygge finans som næringsklynge, styrke konkurranseevnen og innovasjon

Finans har den høyeste verdiskapingen per ansatt etter oljenæringen. Potensialet for å styrke finans som næringsklynge er stort. Norge har et unike kapitalforvaltningsmiljø, som kombinerer sterke private aktører med Oljefondet som global tungvekter og Folketrygdfondet som en sentral aktør i det norske kapitalmarkedet. Samtidig har vi ledende fagmiljøer innen høyrenteobligasjoner og sektorer hvor Norge tradisjonelt står sterkt.

En sterkere finansnæring som bidrar til mer vekst og velferd i Norge, forutsetter ikke bare konkurransedyktige rammevilkår. Konkurransekraften i norsk finansnæring er også avhengig av sterke kompetansemiljøer, forskning i verdensklasse og tilgang til talent. Derfor bør det være et mål å løfte forskning og innovasjon innen finans og fremme samarbeid mellom akademia, næringen og myndighetene, slik svenskene har gjort gjennom Swedish House of Finance.

Konkurransen om forskere, studenter og forskningsmidler er global. Norge må tilby en infrastruktur og et fagmiljø på internasjonalt nivå for å tiltrekke seg toppforskere og studenter. Finansforbundet etterlyser et nasjonalt finansforskningssenter co-finansiert av staten og næringslivet etter svensk modell for å styrke uavhengig forskning og fremme samarbeid mellom akademia, finansnæringen, NBIM og myndigheter.

Kompetanse til fintech - innovasjon trenger talenter

Fintech er «farmerlaget» som bidrar til å gjøre finansnæringen innovativ og konkurransedyktig. Det må legges bedre til rette for oppskalering av fintech- og vekstselskaper.

Et viktig funn i Finansforbundets fintechrapport er at det er utfordrende for fintech-selskaper å konkurrere med etablerte virksomheter på lønn. Ansattopsjoner er et viktig virkemiddel for å tiltrekke seg talenter, og det anerkjenner også Skattekommisjonen.

Dagens avgrensede skatteordning for ansattopsjoner i vekstselskaper har begrensninger som rammer fintech særlig hardt. Mange fintechselskaper er utelukket på grunn av næringskode, i tillegg til grensen på 200 mill. kr i driftsinntekter og balansesum. En forbedret opsjonsskatteordning kan bøte på dette, og styrke vekst og rekruttering.

Finansforbundet mener regjeringen må følge opp skattekommisjonens som sier at Norge bør bevege seg i retning av en vesentlig mer attraktiv og enklere opsjonsbeskatning enn i dag.

Konkret mener vi en ny ordning bør utvides til å omfatte alle fintech-selskaper. Det gjelder begrensninger på nace-kode knyttet til næringshovedområde L, Finansierings- og forsikringsvirksomhet, og underkategorien tjenester tilknyttet finansierings- og forsikringsvirksomhet.

Vekstselskaper trenger risikokapital og husholdninger bedre rammer for å bygge formue og pensjonskapital

Vi ønsker å gi ros til finanskomiteen for en rekke gode vedtak som bidrar til dypere kapitalmarkeder i Norge.

Et dypere kapitalmarked gir flere bedrifter tilgang på kapital til å investere, vokse og skape arbeidsplasser, og flere husholdninger mulighet til å bygge formue. Dermed er dette en viktig forutsetning for fremtidig verdiskaping og velferd.

Forslaget i statsbudsjettet om utvidelsen av aksjesparekontoen til og også omfatte aksjer i vekstselskaper notert på Euronext-Growth er et godt eksempel. Utvidelsen er en god nyhet for både småsparere som får bredere investeringsmuligheter og vekstbedrifter som trenger risikokapital.

Finansforbundet etterlyser imidlertid tydeligere skatteinsentiver for ASK. Vi kan hente inspirasjon fra den svenske investeringskontoen (ISK) som kombinerer et skattefritt bunnfradrag på SEK 300 000 med en lav, flat årlig sats på beholdningen over dette nivået. Ti år etter lansering utgjør beholdningen i svenske ISK 30 prosent av svensk bnp, over tre ganger verdiene i norske aksjesparekontoer målt mot bnp.

Finansforbundet hilser velkommen at næringsministeren og finansministeren vil invitere næringslivet til en felles ambisjon for vekstkapital. Vi anmoder i den forbindelse at det tas langt større grep for å mobilisere kapital til produktive investeringer.

Norge har store investeringsbehov knyttet til omstilling, digitalisering og utvikling av nye næringer. Rapporten *«The Future of Capital Markets in Norway»*, utarbeidet av New Financial, viser imidlertid at Norges kapitalmarkeder er de minst utviklede i Norden.

Skal vi ta igjen danskene og svenskene, må vi også ta i bruk pensjonssystemet for å mobilisere kapital. Pensjonskapital er en viktig kilde for risikokapital, ikke bare for børsnoterte selskaper. I USA og Sverige er pensjonsmidler en av de mest sentrale kildene til venturekapital.

Fagbevegelsens krav om høyere minstesatser på innskuddspensjon kan i så måte bli en vinn-vinn som gir tryggere pensjoner og øker nærlivets tilgang på kapital.

Et tilleggsgrep er en delvis fondering av folketrygden etter svensk eksempel: I 2000 innførte Sverige «premie pension», som innebærer at 2,5 prosentpunkter av totalt 18,5 prosent opptjening som andel av lønnen blir til individuell pensjonskapital.

Oversatt til Norge kunne en delvis fondering finansieres ved høyere uttak fra oljefondet i en periode for å bygge opp individuelle beholdninger forvaltet av private aktører. Til forskjell for oljefondet som utelukkende investerer i utlandet, plasserer private pensjonsforvaltere mellom 20 og 40 prosent av midlene i hjemmemarkedet.

Omstilling og vekst krever kapital. Svenske og danske spare- og pensjonspenger overgår de norske i størrelsesorden av et oljefond, og en betydelig andel av midlene er investert i egen økonomi. Det kan tyde på at det er rom for økte uttak fra oljefondet for å bygge sterkere kapitalmarkeder, uten at det behøver å øke presset i økonomien.